Univerzita Palackého
v Olomouci

Univerzita Palackého
v Olomouci

Překladatelská soutěž 2024-2025

Překlad odborného/ publicistického textu

Francouzština

Katedra romanistiky FF UP

Univerzita Palackého
v Olomouci

Un « casse-tête en matière de conservation » : les espèces invasives mais menacées

- text na rozhraní odborného a publicistického stylu
- cílem je informovat a vzdělávat
- odborné termíny ze specializované oblasti
- ale určen široké veřejnosti, obecná přístupnost a srozumitelnost
- bohatá frazeologie

Přesný převod věcného obsahu

Nepřidávat / nevynechávat informace

Volba stylu a formulování textu

Dodržovat pravidla cílového jazyka

Překladatelské zadání

- Přeložte následující úryvek článku z webu vědeckopopularizačního periodika *Sciences et avenir* (sciencesetavenir.fr). Rozsah výchozího textu je 213 slov.

Výchozí text

Quelques espèces de mammifères, invasives dans certaines régions du monde, sont parallèlement menacées dans leur aire de répartition naturelle.

Avec l'essor du commerce international, des espèces ont atteint certaines destinations qu'elles n'auraient jamais pu rallier par leurs propres moyens. Installées dans une nouvelle région, elles peuvent rapidement se propager aux dépens des espèces locales.

242 espèces invasives de mammifères sont répertoriées et beaucoup causent des dégâts majeurs. Mais un problème se pose : « de nombreux mammifères exotiques sont largement répandus dans leur aire de répartition d'origine, tandis que certains pourraient être en déclin et, à terme, menacés d'extinction », indique une équipe de recherche de l'Université de Vienne (Autriche) qui a réalisé une synthèse sur cet épineux problème.

De potentielles populations de secours

Une idée s'impose d'elle-même : que ces populations invasives servent finalement de « populations de secours » destinées à éviter l'extinction de leur espèce dans les régions natives. « L'élevage en captivité et les réintroductions utilisant des populations exotiques pourraient être des mesures de conservation potentielles. Bien que la prudence soit de mise, dans la mesure où les populations exotiques peuvent héberger des parasites ou être génétiquement appauvries, leur utilisation *in situ* peut apporter des avantages. »

Cílový text (jeden z možných překladů):

Rébus v ochraně živočišných druhů: druhy invazivní, ale ohrožené

Některé druhy savců, které jsou v určitých světových regionech invazivní, jsou zároveň ohrožené ve svém přirozeném prostředí.

S rozmachem mezinárodního obchodu se začaly vyskytovat i v některých oblastech, kam by se vlastními silami nikdy nedostaly. Pokud se takto usadí v nové oblasti, mohou se tam rychle množit na úkor druhů lokálních.

Vědci evidují 242 invazivních druhů savců. Mnoho z nich působí veliké škody. Je zde ale jeden problém: „Zatímco mnoho exotických druhů savců je ve svém domácím teritoriu hojně rozšířeno, jiných může ubývat a časem budou nevyhnutelně ohroženy vyhynutím," upozorňuje výzkumný tým z vídeňské univerzity, který se tomuto zapeklitému problému detailně věnoval.

Potenciální rezervní populace

Jedno řešení se přímo nabízí: což aby tyto invazivní populace posloužily jako "rezervní populace " které by zabránily vyhynutí svého druhu v jeho přirozeném teritoriu? " Chov v zajetí a reintrodukce exotických populací (jejich navrácení do přirozeného prostředí) by mohly být možnými opatřeními k ochraně těchto druhů. I když je na místě opatrnost s ohledem na to, že exotické populace můžou hostit parazity nebo být geneticky ochuzené, jejich využití v původním prostředí může přinášet jisté výhody. "

Významové posuny:

- **chybné/kontextu neodpovídající významy (nepochopení VT):**

Avec l'essor du commerce international, des espèces ont atteint certaines destinations qu'elles n'auraient jamais pu rallier par leurs propres moyens.

S rozvojem mezinárodního obchodu, zvířecí druhy dosahují jistých destinací, *které nemají vůbec nic společného s jejich vlastním druhem.*

S rozvojem mezinárodního obchodu, *byly zasaženy domovy některých druhů zvířat a ona sama nejsou schopna si na tomto místě domov znovu vytvořit.*

Vzrůst mezinárodního obchodu způsobil, že se druhy dostanou i tam, *kam jim to donedávna bylo zapovězeno.*

Rozvojem mezinárodního obchodu s ohroženými druhy jsou zasažené některé destinace, které nikdy předtím nemohli obnovit jejich přirozené prostředí.

S rozmachem mezinárodního obchodu se (invazivní druhy) začaly vyskytovat i v některých oblastech, kam by se vlastními silami nikdy nedostaly.

Bien que la prudence soit de mise, dans la mesure où les populations exotiques peuvent héberger des parasites ou être génétiquement appauvries, leur utilisation in situ peut apporter des avantages.

Ačkoliv je obezřetnost na místě, co se týče schopnosti invazivních druhů skýtat útočiště parazitům nebo *geneticky ochuzovat (koho o co?)*, jejich využití v jim přirozeném prostředí může *přinést úspěch.*

Důležitý je také fakt, že cizokrajné populace *žijící nadivoko* mohou *přenášet různé parazity* nebo být geneticky chudé. *Chov _in situ_ nabízí jisté výhody. .*

_A když budou opatrní v takové míře, *v jaké by mohly exotické druhy ubytovat druhy invazivní*, *mohly by se všichni těšit výhodám přímo na místě*

I když je na místě opatrnost s ohledem na to, že exotické populace můžou hostit parazity nebo být geneticky ochuzené, jejich využití v původním prostředí může přinášet jisté výhody.

dans la mesure où

v měřítku / v opatření / v té míře

s ohledem na to, co se týče

De potentielles populations de secours

Potenciální populace s pomocí

Potenciál záchrany populací

Případné druhy záchrany

POTENCIONÁLNÍ NÁHRADA – OBYVATELSTVO, ŽÁDAJÍCÍ O POMOC

Potenciální rezervní populace

- **chybné/stylisticky nevhodné gramatické transpozice (čas, způsob, rod, vid, ...)**

Avec l'essor du commerce international, des espèces ont atteint certaines destinations qu'elles n'auraient jamais pu rallier par leurs propres moyens. *(kondicionál)*

S rozvojem mezinárodního obchodu, dorazily druhy do určitých destinací, ze kterých se nebudou moci vrátit do svých domovů.

S rozvojem světového obchodu zasáhli druhy savců jisté destinace, které nikdy nemohly vydobýt zpět svými vlastními prostředky.

S rozmachem mezinárodního obchodu se začaly vyskytovat i v některých oblastech, kam by se vlastními silami nikdy nedostaly.

Populations destinées à éviter l'extinction *(kolokace sloves vyjadřující účel)*

Populace slouží první pomoci vyhnutím se osudu existenčního vymření

Populace, které by zabránily/ určené k tomu, aby zabránily vyhynutí svého druhu

Frazeologismy (častá přílišná doslovnost či naopak významový posun)**:**

Une idée s'impose d'elle-même

Nápad se sám nabízí

Nápad prosazuje toto

Stanovený návrh

Vynucený nápad sám o sobě

Nápad přestavuje ona samotná

Myšlenka je to nad slunce jasná

Ve stejnou se ale vyskytuje i nápad

Jedno řešení se přímo nabízí

casse-tête en matière de conservation

hlavolam předmětem zachování

hlavolam ve věci konzervace

problémy v tématu konzervace

záhada předmětu konverzace

Kácení lesů jako hlavní téma konverzací

Rébus v ochraně živočišných druhů

ZACHOVÁNÍ DRUHU JAKO HLAVOLAM – zajímavé řešení!

un problème se pose

nabízí se / se pokládá / jeví se / si kladou

je zde ale jeden problém/jenže je zde problém/před námi však stojí problém

…qui a réalisé une synthèse sur cet *épineux problème*

… která uskutečnila syntézu na tento *choulostivý problém*

… který uskutečnil výzkum na téma tohoto *trnitého problému.*

… která zrealizovala syntézu tohoto *delikátního problému*

… který se tomuto *zapeklitému problému* detailně věnoval.

… která se zabývala tímto *ožehavým problémem.*

Poznámky

Poznámka 1: V ČJ nemusíme upozorňovat, že jde o rakouskou Vídeň. Ve FJ ano, ve Francii je stejnojmenné město (Vienne).

Poznámka 2: Nevíme-li, jak se univerzita jmenuje v češtině, je vhodné se pokusu o přímý překladu názvu vyhnout – např. „výzkumný tým z vídeňské univerzity“ nebo „výzkumný tým z Vídně“.

Styl:
- **neobratné/neuzuální kolokace**
- **stylově nevhodné jaz. prostředky vzhledem ke stylu VT/CT**
- **cíl: uzuálnost, srozumitelnost**

S *rozkvětem* mezinárodního obchodu…

Vzrůst mezinárodního obchodu…

S rozmachem mezinárodního obchodu byly některé druhy *zaneseny…*

Ale problémem je : mnoho exotických savců je ve velkém měřítku rozšířeno v jejich přirozeném prostředí

citlivý problém

… tuto nesnadnou a nepříjemnou problematiku…

Vloženy do nové oblasti se mohou rapidně množit …

.. poskytnout *azyl parazitům* …

…jejich použití na místě může *poskytnout výhody*.

Kopírování francouzských větných konstrukcí:

Populace *souzené zabránit* vyhynutí/ určené *k vyhnutí se vyhynutí*

… která *provedla syntézu na* tomto choulostivém problému.

… která *zrealizovala syntézu* tohoto delikátního problému.

Nově usazeni v nové oblasti, tihle savci se rychle rozmnožují na úkor původních druhů.

Dobře že (správně: výraz přípustky) opatrnost buď *vložení*…

Univerzita Palackého
v Olomouci

Opakování slov

některé druhy savců jsou invazivní v *některých* oblastech

některé druhy savců jsou invazivní v *některých* regionech

některé druhy savců, které jsou v *některých* částech světa invazivní

jejich druh v *jejich* přirozeném prostředí

Přílišná doslovnost při překladu

destination

destinace

oblast, prostředí, teritorium

indique

naznačuje/indikuje/zjistila/nabádá/značí

říká/ udává

242 espèces invasives de mammifères sont *répertoriées*

… je *zaregistrováno*

Vědci evidují 242 invazivních druhů savců.

Ví se o 242 druzích invazivních druhů savců.

… certaines destinations qu'elles n'auraient jamais pu *rallier* ...

…oblasti, ve kterých se nikdy nebudou moci znovu *shromáždit*…

… jisté místa kam se nemohou nikdy *vrátit* ...

... nesjednotí se…

… kam by se (vlastními silami) nikdy *nedostaly*.

les réintroductions

znovu uvedení/ znovu zavedení/ znovu vysazení

reintrodukce exotických populací

jejich navrácení do přirozeného prostředí

jejich opětovné vypuštění do přírody

jejich následný návrat do oblasti přirozeného výskytu

• slovosled a funkční větná perspektiva:

Obezřetnost nebo *umístění celkově, kde populace z jiných zemí pravděpodobně hostí parazity*, bude geneticky poškozena, *jejich použití možná přinese mnoho výhod*.

Lepší než obezřetnost nebo zánik, v měřítku, kde exotické populace mohou poskytnout azyl parazitům anebo být geneticky ochuzeni, *jejich použití na místě může poskytnout výhody*.

Opatrnost je klíčová, *korespondující s tím,* že některá exotická zvířata v sobě mohou hostit parazity…

Dobře že opatrnost buď vložení, v opatření nebo exotických populacích mohou poskytnout azyl parazitům nebo být geneticky ochuzení, jejich použití na místě mohou přinést výhody

Koheze a koherence textu (logické uspořádání, návaznost, souvislost):

… prohlásil tým vědců z Univerzity ve Vídni (Rakousko), který si uvědomil *spojitosti mezi tímto problémem.*

… poukazuje *(na co?)* výzkumný tým z Vídeňské univerzity (Rakousko)

… který si uvědomil spojitosti mezi tímto problémem. (odstavec, nadpis) Nápad *(který? čí?)* prosazuje toto…

Je ale třeba opatrnosti, jestliže by *exotické druhy* mohly přenášet parazity nebo být geneticky *nevhodný, jejich využití může jako takové nést výhody.*

I když je nutná trpělivost do míry, kde exotická *populace* může být napadena parazity nebo být geneticky potvrzena, tím pádem by *jejich využití* mohlo přinést i výhody.

Gramatické prohřešky

- **Používání zájmena „jeho, jejich“ místo „svůj“:**

některé druhy savců [...] jsou ohroženy v jejich přirozeném prostředí zasáhli druhy savců jisté destinace, které nikdy nemohly vydobýt

velký počet savců je hojně rozšířen v jejich přirozeném prostředí

- **neshoda přísudku/přívlastku s podmětem:**

zasáhli druhy savců jisté destinace, které nikdy *nemohly* vydobýt

exotické *populace* mohou (…) být geneticky *ochuzeni*

aby invazivní *společenství sloužily*

Formální aspekty:

- **Interpunkce (chybějící nebo nadbytečná):**

S rozvojem mezinárodního obchodu se tyto druhy dostaly na místa, kde ještě nikdy předtím nebyly a tak se začaly shromažďovat.

S rozvojem mezinárodního obchodu, zvířecí druhy dosahují jistých destinací, které nemají vůbec nic společného s jejich vlastním druhem.

Samozřejmě, že musí být dodržována opatrnost, v tom, že exotické populace mohou uchovávat parazity …

Ale problémem je : mnoho exotických savců je ve velkém měřítku rozšířeno v jejich přirozeném prostředí

- **Pravopisné chyby, překlepy:**

S rozmachem mezinárodního obchodu, mají zasažené druhy *jisté místa*…

… problém s *cíly*…

Univerzita Palackého
v Olomouci

Dotazy, postřehy, komentáře?

Děkuji vám za pozornost.